

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Постановка проблеми. Сучасний освітній процес в Україні вже кілька років знаходиться в стані пошуку. Ніхто не заперечує, що традиційні освітні технології та методи навчання не задовольняють ні вчителів, ні учнів. Система «Я надаю знання, ти їх відтворюєш» поступово змінюється принципом «навчаємося разом». На даний час цьому сприяють нові сучасні технологічні підходи, зокрема сучасні технології навчання.

Географія у середніх навчальних закладах має великі потенційні можливості у виконанні соціальних замовлень школи на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Отож, соціальне замовлення спрямоване на формування компетентних фахівців, які здатні адаптуватись до умов загальноєвропейського освітнього простору. Йдеться про необхідність розробки таких теоретико-методичних засад природничої освіти, які б сприяли формуванню професійної компетентності особистості. У західних країнах в навчально-виховний процес почали упроваджувати інноваційні методики навчання. А саме оновлення уроку за допомогою впровадження інноваційних технологій та суперечностей, що склалися у процесі випробовування інноваційних методик, доводять актуальність та надзвичайну важливість теми дослідження на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом були зроблені значні кроки в бік впровадження інноваційних технологій на уроках географії. Проблематика застосування інноваційних технологій у навчально-виховному процесі відома, вона є багатогранною та багатоаспектною. Над цією проблемою працюють як зарубіжні науковці, так і українські дослідники: Б. Бадмаєв, О. Барановська, С. Бондар, Л. Карташова, М. Кларін, Л. Покась, О. Пометун, Л. Пироженко, Д. Пузіков, Г. Селевко, Г. Сиротенко, О. Пехота, О. Топузов та ін. Такі вчені, як Н. Лєскова, С. Кобернік, С. Пальчевський, Г. Пустовіт, А.

Сиртенко, Б. Чернов в останніх публікаціях розглянули певні аспекти інноваційних підходів у викладанні географії.

Метою статті є розкриття необхідності використання інноваційних педагогічних технологій навчання на уроках географії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пошук учителів географії досконалих форм оновлення традиційного уроку привів до широкої апробації інноваційних технологій. Вони допомагають досягти головної мети географічної освіти, яка полягає у всебічному розвитку особистості учня з урахуванням його природних задатків, здібностей, інтересів та потреб через формування географічної культури, як основи світосприйняття, світогляду та діяльності [1].

Сьогодні завдання вчителя полягає в тому, аби відібрати зі своїх методичних надбань усе прогресивне і змінити, модернізувати, трансформувати навчальний процес так, щоб забезпечити дослідницький, пошуковий характер, що сприятиме розвитку мислення та розумових творчих здібностей учнів. З цією метою використовують такі технології навчання:

- технологія проблемного навчання;
- ігрові технології;
- групові технології;
- інтерактивні технології (рис.1).

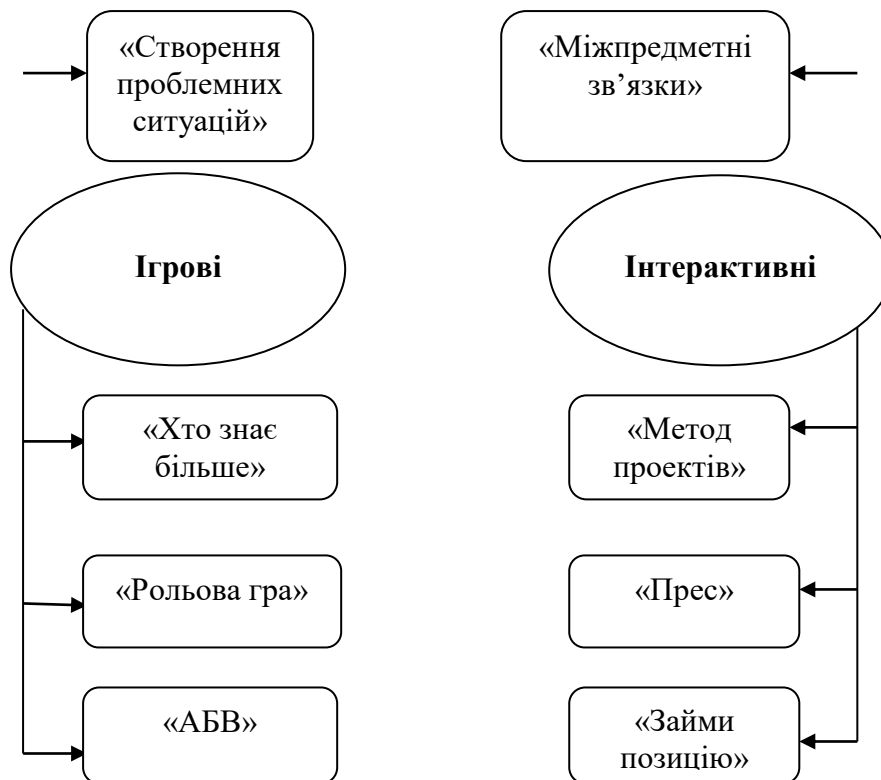

Рис.1. Сучасні технології навчання географії (за даними[2]).

Новітніми підходами до організації навчання у сучасній школі є застосування різноманітних інноваційних технологій. Для того щоб розв'язати проблему перетворення учня з об'єкта педагогічного впливу в суб'єкт навчання, на мою думку, необхідно використовувати творчі завдання, нестандартні уроки, дискусії, ігри тощо.

Основною перевагою інформаційних технологій є комп'ютерна підтримка. Комп'ютерне навчання є ефективним під час вивчення всіх курсів шкільної географії. Комп'ютер значно розширює можливості представлення навчальної інформації. Використання кольору, графіки, звуку, сучасних засобів і відеотехніки дозволяє моделювати різні ситуації і середовища. Комп'ютер дозволяє підсилити мотивацію учня, унаочнити і урізноманітнити навчання [1].

Сучасний комп'ютер є для дитини рівноправним партнером, здатним дуже тонко реагувати на його дії і запити. З іншого боку, цей метод навчання є досить привабливим і для вчителів: допомагає їм об'єктивніше оцінити

здібності і знання дитини, зрозуміти її, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання.

Щоб ефективніше використовувати час уроку, можна звернутися до однієї з форм застосування комп'ютерних технологій - мультимедійних презентацій, які істотно полегшують роботу вчителя, адже у презентації можна використати різноманітні карти, схеми, невеличкі відеоролики та аудіокоментарі [3].

На уроках географії часто спонукаю учнів використовувати інтернет-джерела. Інтернет часто виступає єдиним джерелом знань через відсутність певної інформації в бібліотеці. Саме він стає у пригоді під час вивчення міжнародних організацій, окремих країн. При цьому учні використовують свої навички, отримані на уроках інформатики. Застосування комп'ютерних технологій дає змогу замінити більшість карт, плакатів, таблиць, дидактичних моделей. Необмежені можливості комп'ютер відкриває для дослідницької роботи. Діти самостійно ведуть пошук, відбирають матеріал за завданням учителя.

Відвідати багато країн, музеїв, природничих пам'яток, не виходячи з класу, допоможуть віртуальні екскурсії. Важливою є організація роботи з одержаною інформацією. Необхідно, щоб результатом такої екскурсії стала творча робота: повідомлення, доклад, відповіді на питання, презентація, заповнена таблиця, схема або відповіді на питання [4].

Наприклад, комп'ютерна кругосвітня подорож океанами й морями, під час якої на мандрівників чекає небезпека – бурі, рифи, вулкани, землетруси, селі або комп'ютерна подорож через тисячоліття в ті далекі часи, коли формувалися материки та океани, рельєф земної кори, корисні копалини, господарювали динозаври, стають незабутніми [2].

Спуститися на дно Маріанської западини, побувати на вершинах Гімалаїв, Кордильєр, у нетрях Амазонки, побачити загальну циркуляцію атмосфери з космосу доведеться далеко не кожному. І саме тут, в пізнанні цих

куточків Землі й складних процесі комп'ютер стане учневі і учителеві вірним помічником, дружнім порадиником, широким і доступним джерелом знань.

За допомогою комп'ютера також можна проводити тестування за розділом, темою. Завдання можуть бути різних типів: запитання з декількома варіантами відповідей; запитання, відповіді на які повинен вводити тестований учень з клавіатури; запитання, для відповіді на які потрібно встановити відповідність між елементами двох або трьох списків; питання, де як відповідь потрібно вказати правильну послідовність елементів у пропонованому списку.

Комп'ютер можна використовувати на всіх етапах навчального процесу: при поясненні нового матеріалу, узагальненні, повторенні, перевірці та корекції знань, умінь та навичок школярів, але завжди потрібно пам'ятати про доцільність використання.

Також доречно застосування електронного атласу світу у форматі 3D при вивченні курсу географії материків і океанів у 7 класі. Учні віртуально поринають у незвичайний природний світ материків і океанів. Мандруємо різними природними зонами: екваторіальними лісами, тропічними пустелями, досягають найвищих гірських висот, знайомляться з різноманітним рослинним і тваринним світом.

Ігрові вправи додають можливість виділити з усього фактичного матеріалу, що пропонується дітям у навчальному плані, ті явища та факти, які можуть бути збережені пам'яттю як найбільш життєво важливі й цікаві у плані пізнання. Як правило, це кросворди, ребуси, вікторини [4].

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, впровадження інноваційних технологій є необхідним, адже це є потужним засобом для підвищення ефективності вивчення географії у школі. Різноманітні форми застосування сучасних комп'ютерних технологій дають можливість виявити здібності кожного учня, викликати непідробну цікавість до предмета, розвинути ідею співробітництва вчителя та учня, кожному учню стати активним учасником навчального процесу, засвоїти матеріал безпосередньо на

уроці, розширити та удосконалити знання з географії, працюючи з інтернет-джерелами в позаурочний час.

Інноваційні методи навчання мають досить широкі перспективи як ефективне доповнення до інших педагогічних технологій, що сприяють формуванню особистості - суб'єкта діяльності і соціальних стосунків. Використання комп'ютерного навчання дає змогу реалізувати особистісно діяльнісний і особистісно орієнтований підходи в освіті учнів. Ці підходи базуються на використанні знань і вмінь, отриманих у процесі навчання. Це забезпечує позитивну мотивацію і диференціацію в навчанні, активізує творчу діяльність учнів. В результаті якого в учнів формується система знань, умінь і навичок, одночасно формуються пізнавальні здібності та мислення, які можуть бути ефективними тільки при умові їх пізнавальної самостійності, яка керується і спрямовується викладачами [3].

Одним з шляхів удосконалення уроків географії є формування в учнів пізнавальної активності. Умовою високого рівня пізнавальної активності є глибоке розуміння навчального матеріалу, свідоме виконання дій, високий рівень самостійності, усвідомлення необхідності вивчення навчального матеріалу, виконання завдань високої складності.

Список літератури:

1. Використання на уроках географії інформаційно-комунікаційних технологій як засіб виявлення творчих здібностей учня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/vikoristannya-na-urokakh-geografiyi-informatsiino-.html>. – Мова – укр.

2. Жемеров О.О. Сучасні технології навчання географії України: [Метод. посіб. для студ.-географів ВНЗ] / О.О. Жемеров, В.М. Блазун. - Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. – 32 с.

3. Застосування інноваційних технологій навчання географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-4388-1.html> Заголовок з екрану. – Мова – укр

4. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / за ред. Л. В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 189 с.

5. Ковальова К. І. Метод проектів як засіб модернізації навчально-виховного процесу з географії / К. І. Ковальова, Г. Ю. Нападовська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – Херсон, 2015. - №2. – С. 113-118.

6. Ковальова К. І. Формування світогляду учнів засобами екологічної освіти на уроках географії / К. І. Ковальова // Наукові записки Херсонського відділу Українського географічного товариства : збірник наукових праць [Текст] / [за ред. І. О. Пилипенка, Д. С. Мальчикової]. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2014. – Вип. 6. – 100 с.